

אוניברסיטת חיפה
החוג לניהול מידע וידע

מספר הקורס : 218.4300

שם הקורס : שיטות מחקר

שם המרצה : ד"ר ירון אריאל

מועד הקורס : יום ג' 16:00-19:00

שעת קבלה : יום ג', 19:00-20:00

דואר אלקטרוני : yaronariel@gmail.com

מטרות הקורס :

הקורס מיועד להקנות לסטודנט תשתית חיונית מבחינת הכרות, הבנה, יכולת תכנון והערכה של מחקר אמפירי. תוכן הקורס כולל היכרות עם היבטים תיאורטיים ומעשיים בעיצוב מערכי מחקר. נדון בהיבטים פילוסופיים ופרקטיים הייחודיים למחקר הכמותי-פוזיטיביסטי בהשוואה למחקר האיכותני; במרכיבי יסוד חיוניים במחקר (כדוגמת: שאלות, השערות, מושגים ומשתנים). נעמיק בשלושה מערכים מרכזיים המהווים גם תשתית למערכים מורכבים אחרים- ניסוי, סקר וניתוח תוכן. נבחן את האופן שבו משתנים מערכי המחקר בסביבה הדינמית של טכנולוגיות המידע (מבחינת ביצוע המערכים ו/או דרכי איסוף הנתונים). לבסוף נתייחס לסוגיות אתיות העולות במהלך ביצוע המחקר ופרסומו.

תוכן הקורס :

עקרונות הגישה המדעית

אבני היסוד של שלבי המחקר המדעי: תיאוריה, תהליך ההמשגה, תכנון מערך מחקר
מערכי מחקר בסיסיים ומתקדמים המבוססים על: השיטה הניסויית, הסקר, ניתוח תוכן
אתיקה במחקר

האופי המתודולוגי של הקורס :

- הוראה פרונטאלית המלווה בדיון כיתתי
- הפניות מרובות למקורות מחוץ לסילבוס- במטרה ליצור גוף ידע לשימוש גם בהמשך הלימודים
- סיעור מוחות ביחס למטלות - בחינת אלטרנטיבות על פני היצמדות לפתרון יחיד

דרישות הקורס :

- נוכחות והשתתפות בשיעור
- קריאת פריטי החובה לקראת כל שיעור
- הגשת שתי מטלות חובה
- מבחן סופי

הרכב הציון הסופי

- מטלה 1- 10%
- מטלה 2- 20%
- מבחן סופי – 70%

המטרות המתוכננות להשגה בתום הקורס :

- הסטודנטים יכירו את מושגי היסוד הנוגעים למחקר המדעי
- הסטודנטים יכירו את מרכיביהם של מערכי מחקר מרכזיים
- הסטודנטים יפתחו יכולות של הערכה וביקורתיות כלפי השיטות השונות, על יתרונותיהן וחסרונותיהן
- הסטודנטים יידעו להשתמש בידע שצברו בקורס זה לקורסים מתודולוגיים מתקדמים

תוכן הקורס על פי נושאים :

נושא 1 : מבוא : הגישה המדעית

קריאת חובה :

ביוקן, מ. (2007). האטום החברתי : למה העשירים מתעשרים עוד יותר , הרמאים נתפסים ושכניכם נראים בדרך כלל כמוכם . הוצאת עם עובד : תל אביב [עמ' 11-25]

קריאה מומלצת :

Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage (pp. 1-23)

נושא 2 : תהליך ההמשגה והמדידה

שלבי המחקר, ניסוח שאלות, השערות, משתנים והגדרתם

קריאת חובה :

Vranjes, I., Baillien, E., Vandebosch, H., Erreygers, S., & De Witte, H. (2017). When workplace bullying goes online: construction and validation of the Inventory of Cyberbullying Acts at Work (ICA-W). *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 1-12 .

קריאה מומלצת :

Babbie, E. (2004). *The Practice of social research* (10th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth (pp. 3-31)

נושא 3 : השיטה הניסויית

מערכים פשוטים ומורכבים, סימולציות ומשחקים, איומי תוקף פנימי

קריאת חובה :

אריאלי, ד. (2009). לא רצינונלי ולא במקרה : הכוחות הסמויים שמעצבים את ההחלטות שלנו . (עמ' 149-164). הוצאת מטר : תל אביב.

קריאה מומלצת :

Babbie, E. (2004). *The Practice of social research* (10th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth (pp. 220-241)

נושא 4 : מחקר מתאמי – הסקר

סוגיות מרכזיות של אוכלוסייה ודגימה, סוגי סקרים והעברתם, שאלונים וסקאלות

קריאת חובה :

פוקס, ק. (2010). תשיגו לי את מינה צמח!: על סקרים, מתמכרים ומבקרים (עמ' 21-12). אור יהודה: כנרת, זמורה-ביתן, דביר

קריאה מומלצת:

Babbie, E. (2004). *The Practice of social research* (10th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth (pp. 242-280)

נושא 5: מחקר בלתי מתערב

מניתוח תוכן לניתוח נתוני עתק (Big data)

קריאת חובה:

באואר, מ.ו. (2011). "ניתוח תוכן קלסי: סקירה". בתוך: מ.ו. באואר, ג. גאסקל. *מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט תמונה וצליל*. (עמ' 151-174). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

Su, L. Y. F., Cacciatore, M. A., Liang, X., Brossard, D., Scheufele, D. A., & Xenos, M. A. (2017). Analyzing public sentiments online: Combining human-and computer-based content analysis. *Information, Communication & Society*, 20(3), 406-427.

נושא 6: סיכום והערכת מחקר

אתיקה במחקר, תוקף ומהימנות

קריאת חובה:

Bryman, A. (2012). *Social Research Methods* (4th Ed.). Oxford: Oxford University Press) pp. 129-155]

קריאה מומלצת:

בייט-מרום, ר. (2001). *שיטות מחקר במדעי החברה: עקרונות המחקר וסגנונותיו*. ת"א: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה [יחידה 3: עמ' 176-216]

אליס, ש., בייט מרום, ר., ספורטה, ק. (2005). *שיטות מחקר במדעי החברה: עקרונות המחקר וסגנונותיו* (מהדורה שנייה). ת"א: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה [יחידה 6: עמ' 52-83]